EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 12.1.2021
COM(2021) 4 final

2021/0001 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i Gemensamma EES-kommittén, inrättad genom avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, vad gäller ändringen av kapitel IIa och bilagorna I och II till protokoll 10 till EES-avtalet om förenkling av kontroller och formaliteter vid godsbefordran

MOTIVERING

1. FRÅGA SOM BEHANDLAS I FÖRSLAGET

Detta förslag avser beslutet om fastställande av den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i Gemensamma EES-kommittén i samband med det planerade antagandet av ändringarna av protokoll 10 till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan kallat *EES-avtalet*) om förenkling av kontroller och formaliteter vid godsbefordran och om säkerhetsrelaterade tullåtgärder, som endast är tillämpligt på EU och Norge.

2. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

2.1. Ändringen av protokollet om förenkling av kontroller och formaliteter vid godsbefordran och om säkerhetsrelaterade tullåtgärder

Protokollet om förenkling av kontroller och formaliteter vid godsbefordran och om säkerhetsrelaterade tullåtgärder (nedan kallat *protokollet*) befriar näringsidkare från skyldigheten att tillhandahålla tullmyndigheterna en summarisk införseldeklaration före import och export i bilateral handel mellan EU och Norge. Samtidigt genomför Norge i handeln med tredjeländer säkerhetsrelaterade tullåtgärder som motsvarar dem i EU. Protokollet trädde i kraft den 1 juli 2009 och har säkerställt både smidiga handelsflöden mellan Norge och EU och en hög nivå av säkerhet i leveranskedjan.

För närvarande har varje part sitt eget system för hantering av summariska införseldeklarationer (i EU är detta importkontrollsystemet – ICS), men det finns ingen länk mellan de båda systemen.

Sedan 2016 har kommissionen fört preliminära diskussioner i syfte att uppdatera bestämmelserna i avtalet och integrera Norges framtida deltagande i EU:s nya tullprogram för säkerhet och skydd före ankomst, dvs. importkontrollsystemet 2 (ICS2), som är ett centraliserat system.

Unionens tullkodex innehåller bestämmelser om åtgärder som ingår i det nya ICS2-projektet och som avsevärt kommer att förändra förhandstullförfarandena för varor som förs in i EU och den övergripande gemensamma ramen för riskhantering. Det nya programmet innebär en omvandling av den nuvarande processen på såväl it-området som för rättsliga frågor, tullrelaterad riskhantering/tullkontroller och näringsverksamhet. Det kommer att samla in uppgifter om alla varor som förs in i EU innan de anländer. Ekonomiska aktörer måste deklarera säkerhets- och skyddsuppgifter till ICS2 genom en summarisk införseldeklaration. Alla ekonomiska aktörer kommer inte att ha samma skyldighet att börja lämna in sådana deklarationer. Det kommer att bero på vilken typ av tjänster de tillhandahåller inom internationell varutransport och är kopplat till de tre ICS2-versionerna och deras införandedatum (den 15 mars 2021, den 1 mars 2023 och den 1 mars 2024). Förhandsinformation om gods och riskanalys kommer att göra det möjligt att tidigt identifiera hot och hjälpa tullmyndigheterna att ingripa i den lämpligaste punkten i leveranskedjan.

ICS2 är därför ett viktigt tullinstrument för EU när det gäller att förbättra hanteringen av säkerhets- och skyddsrelaterade gränskontroller vid införsel och stödja EU:s tullprogram för säkerhet och skydd före ankomst. För att upprätthålla samma säkerhetsnivå vid de yttre gränserna har Norge valt att ansluta sig till ICS2-projektet och vara operativt vid införandet av den första versionen av ICS2 den 15 mars 2021. Dessa bestämmelser kommer också att tillämpas på ett likvärdigt sätt med liknande ändringar av tullsäkerhetsavtalet mellan EU och Schweiz.

De föreslagna ändringarna av avtalet är resultatet av förhandlingar mellan EU, Schweiz och Norge som inleddes i november 2019 och avslutades i oktober 2020. Ändringarna av kapitel IIa i protokollet är avsedda att även ta hänsyn till utvecklingen av relevant EU-lagstiftning på området godkända ekonomiska aktörer och ramen för riskhantering och riskanalys. Detta kommer att säkerställa en likvärdig säkerhetsnivå vid de yttre gränserna och förbättra säkerheten och skyddet på det gemensamma säkerhetsområdet.

Avtalet kommer också att innehålla en finansieringsöverenskommelse (bilaga I, avdelning III) som täcker Norges kostnader för utvecklingen och den operativa användningen av ICS2 och de funktionella detaljerna i ICS2 som ingår i de tekniska villkoren (bilaga I, avdelning II).

2.2. Gemensamma EES-kommittén

Gemensamma EES-kommittén inrättas genom artikel 92 i EES-avtalet. Gemensamma EES-kommittén består av företrädare för de avtalsslutande parterna och kan fatta beslut genom överenskommelse mellan EU, å ena sidan, och Eftastaterna, som talar med en röst, å andra sidan.

Gemensamma EES-kommittén sammanträder i princip minst en gång i månaden och dess ansvar är att se till att avtalet genomförs och fungerar på ett effektivt sätt. För detta ändamål utbyter den synpunkter och information och fattar beslut i de fall som anges i avtalet och som rör dess protokoll. I enlighet med detta kan protokoll 10 ändras genom ett beslut av Gemensamma EES-kommittén i enlighet med artiklarna 93.2, 99, 100, 102 och 103 i avtalet.

I syfte att garantera rättssäkerheten och EES-avtalets enhetlighet bör Gemensamma EES-kommittén fatta ett beslut om en ändring av protokollet för att ta hänsyn till utvecklingen av unionslagstiftningen. Dessa ändringar bör tillämpas samtidigt med de ändringar som införs i unionslagstiftningen och med iakttagande av de avtalsslutande parternas interna förfaranden.

2.3. Akt som planeras av Gemensamma kommittén

Vid sitt nästa möte eller genom skriftväxling kommer Gemensamma EES-kommittén att anta ett beslut om ändring av protokollet (nedan kallat *den planerade akten*).

Syftet med den planerade akten är att säkerställa högsta möjliga säkerhet och kontroll av varor som passerar gränserna och förs in i EU:s och Norges tullområden.

Den planerade akten kommer att bli bindande för parterna i enlighet med artikel 104 i avtalet, där det föreskrivs att ”beslut som fattas av Gemensamma EES-kommittén i de fall som anges i detta avtal skall, om inte annat anges däri, vara bindande för de avtalsslutande parterna sedan de trätt i kraft. De avtalsslutande parterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa beslutens genomförande och tillämpning”.

I artikel 103 i avtalet anges följande: ”Om en sådan anmälan inte har gjorts inom sex månader efter Gemensamma EES-kommitténs beslut, skall beslutet tillämpas provisoriskt i avvaktan på att de konstitutionella kraven skall uppfyllas, om inte en avtalsslutande part anmäler att den motsätter sig en sådan provisorisk tillämpning. I detta fall, eller om en avtalsslutande part anmäler icke-ratifikation av ett beslut av Gemensamma EES-kommittén, skall det upphävande som anges i artikel 102.5 träda i kraft en månad efter en sådan anmälan, men inte i något fall tidigare än den dag då motsvarande EG-rättsakt genomförs i gemenskapen.”

3. DEN STÅNDPUNKT SOM SKA INTAS PÅ UNIONENS VÄGNAR

3.1. Allmän översyn av protokoll 10

I protokollet, som senast ändrades genom Gemensamma EES-kommitténs beslut 2009[1], betonas de särskilda bilaterala handelsförbindelserna mellan EU och Norge och det starka ömsesidiga intresset av att genomföra likvärdiga säkerhetsrelaterade tullåtgärder. Protokoll 10 till avtalet ändrades av ömsesidigt intresse för Europeiska gemenskapen och Eftastaterna för att undvika onödiga restriktioner och tillhandahålla en uppsättning bestämmelser som inför likvärdiga tullsäkerhetsåtgärder för transport av varor från och till tredjeland.

Protokollet grundar sig på Europeiska rådets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen och följande genomförandeakter och delegerade akter:

- Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2447, inbegripet den relevanta kolumnen i bilaga B.
- Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2017/2089, som omfattar parternas ansvar i fråga om dataskydd och personuppgiftsansvar.
- Kommissionens genomförandebeslut om arbetsprogrammet.
- Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2446, inbegripet de relevanta kolumnerna i bilaga B.

För att öka säkerheten i den internationella handeln med varor införde EU 2006 nya åtgärder för att säkerställa högre standarder för tullkontroller (IP/06/1821). Dessa omfattar regler och tidsfrister för näringsidkare när det gäller inlämning av uppgifter om varor innan de importeras till eller exporteras från EU (elektroniska införsel- och utförseldeklarationer), ett EU-system för riskanalys och riskhantering och ett system för att underlätta för godkända ekonomiska aktörer i EU. EU och Norge enades också om att arbeta för en gemensam ram för riskhantering, inbegripet utbyte av riskrelaterad information i lämpliga fall.

Det är i samband med utvecklingen av en sådan gemensam ram för förbättrade tullkontroller och efter moderniseringen av tullunionen och dess lagstiftning som avtalet har ändrats. Detta bör säkerställa högsta möjliga säkerhet och kontroll av varor som passerar gränserna och förs in i EU:s och Norges tullområden.

3.2. Förslag till ändringar av protokollet i samband med Norges deltagande i ICS2-programmet

ICS2 är den första försvarslinjen när det gäller att skydda den inre marknaden och EU-medborgarna. Genom förbättrade datastyrda tullsäkerhetsprocesser stöder programmet effektiva riskbaserade tullkontroller samtidigt som det underlättar det fria flödet av laglig handel över EU:s yttre gränser.

Programmet kommer att bidra till en integrerad EU-strategi för att stärka ramen för riskhantering på tullområdet. Detta är ett viktigt resultat av unionens tullkodex och riskhanteringsstrategi på tullområdet, och är i linje med den handlingsplan som antogs av rådet 2014 och von der Leyen-kommissionens mål att föra tullunionen till nästa nivå.

ICS2 är ett system för förhandsinformation om gods och kommer att användas för att samla in uppgifter om alla varor som kommer att föras in i EU, innan varorna anländer. Ekonomiska aktörer måste deklarera säkerhets- och skyddsuppgifter till ICS2 genom en s.k. summarisk

[1] Gemensamma EES-kommitténs beslut nr 76/2009 av den 30 juni 2009 om ändring av protokoll 10 om förenkling av kontroller och formaliteter vid godsbefordran.

införseldeklaration. Alla ekonomiska aktörer kommer inte ha samma skyldighet att börja lämna in sådana deklarationer. Det kommer att bero på vilken typ av tjänster de tillhandahåller inom internationell varutransport och är kopplat till de tre ICS2-versionerna och deras införandedatum (den 15 mars 2021, den 1 mars 2023 och den 1 mars 2024).

Den 7 oktober 2020 bekräftade Norge att landet skulle delta i importkontrollsystemet 2 (ICS2), vilket gör det möjligt för partnerlandet att delta i den gemensamma ramen för ICS2, som kommer att införas den 15 mars 2021.

Anslutningen till ICS2-programmet medför därför tekniska och finansiella anpassningar i förhållande till avtalet, och i synnerhet ändringar som återspeglar moderniseringen av tullunionen och dess lagstiftning.

3.3. Föreslagna rättsliga ändringar av protokollet i samband med moderniseringen av unionens tullkodex

De viktigaste ändringarna i utkastet till ändrat protokoll grundar sig främst på förordning (EU) nr 952/2013 om en tullkodex för unionen och dess genomförandeakt, förordning (EU) 2015/2447, och delegerade akt, förordning (EU) 2015/2446. Genom dessa ändringar anpassas det ändrade protokollet till den senaste EU-lagstiftningen avseende tullsäkerhetsåtgärder, summariska införsel- och utförseldeklarationer, utvecklingen och införandet av relevanta elektroniska system, godkända ekonomiska aktörer, en gemensam ram för riskanalys och riskhantering i enlighet med den senaste lagstiftningen om skydd av personuppgifter.

Följande rättsakter har använts som grund för de viktigaste ändringarna av protokollet:

- **Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013** om fastställande av en tullkodex för unionen:
  - Artikel 46 om riskhantering och tullkontroller.
  - Artikel 127 om relevanta bestämmelser för ingivande av en summarisk införseldeklaration: form och innehåll, användning av elektroniska system, ingivande och undantag, tidsfrister, registrering, personer som inger, säkerhets- och skyddsrelaterad riskanalys, flera inlämningar.
  - Artikel 128 om riskanalys.
  - Artikel 6.1, artiklarna 12, 16, 46, 47 och artiklarna 127–133 utgör den rättsliga grunden för utveckling och införande av ICS2.
- **Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/2151 av den 13 december 2019** om upprättande av ett arbetsprogram för utveckling och införande av de elektroniska system som föreskrivs i unionens tullkodex.
- **Kommissionens delegerade förordning** (EU) 2015/2446 (i dess lydelse den 16 juli 2020).
  - Artiklarna 104, 106, 112, 113 och 113a om den summariska införseldeklarationen.
  - Bilaga B om uppgiftskrav.
- **Kommissionens genomförandeförordning** (EU) 2015/2447 (i dess lydelse den 20 juli 2020).
  - Artikel 24 om godkända ekonomiska aktörers efterlevnad, som ersätter artikel 2 i bilaga II till avtalet.

- Artiklarna 182, 183, 184, 185, 186, 188 och 189 avseende den summariska införseldeklarationen.
- Bilaga B om datastruktur och dataformat.

De senaste ändringarna av bilaga B till kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/2446 och bilaga B till kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2447 har ännu inte antagits formellt. En platshållare har därför lämnats kvar i den föreslagna ändringen av detta avtal om att uppdatera fotnoterna när ändringarna har offentliggjorts (se artikel 2 i bilaga I till det ändrade protokollet).

Ändringen av artikel 24 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2447 antogs av Europeiska kommissionens tullkodexkommitté den 28 september 2020. Datum för offentliggörande av ändringen har ännu inte fastställts.

3.4. Förslag till strukturella ändringar av protokollet

När det gäller det ändrade protokollets struktur har det funnits ett behov av att dela upp avsnitten om införsel (avdelning I) respektive utförsel (avdelning IV) av varor i bilaga I om summariska införsel- och utförseldeklarationer i två olika avdelningar, främst på grund av de mer detaljerade bestämmelserna om summariska införseldeklarationer och ICS2.

I överensstämmelse med resonemanget bakom den strukturella översynen av bilaga I har två nya avdelningar inrättats som omfattar följande:

– Avdelning II De tekniska villkoren för importkontrollsystemet 2.

– Avdelning III Finansieringsöverenskommelsen för importkontrollsystemet 2.

3.5. Den ståndpunkt som ska intas av unionen

Enligt artikel 92 i avtalet ska de avtalsslutande parterna samråda i Gemensamma EES-kommittén på varje punkt av betydelse för avtalet. De avtalsslutande parterna ska samarbeta lojalt för att i slutet av processen underlätta beslutsfattandet i Gemensamma EES-kommittén. I detta syfte bör Gemensamma EES-kommittén, inrättad genom EES-avtalet, anta ett beslut om godkännande av ändringen av kapitel IIa och bilagorna I och II till protokoll 10. Detta görs genom ett beslut av Gemensamma EES-kommittén under ett möte i Gemensamma EES-kommittén där EU är en företrädd part.

Den ståndpunkt som EU ska inta i Gemensamma EES-kommittén bör fastställas genom ett rådsbeslut på grundval av kommissionens förslag.

Genom ömsesidig överenskommelse ska det ändrade protokollet därefter genomföras av de avtalsslutande parterna.

4. RÄTTSLIG GRUND

4.1. Förfarandemässig rättslig grund

4.1.1. Principer

I artikel 218.9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) föreskrivs att beslut ska antas ”om fastställande av vilka ståndpunkter som på unionens vägnar ska intas i ett organ som inrättas genom ett avtal, om detta organ ska anta akter med rättslig verkan, med undantag av sådana akter som kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram.”.

Begreppet *akter med rättslig verkan* omfattar akter som har rättslig verkan med stöd av de regler i internationell rätt som tillämpas på organet i fråga[2].

4.1.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Gemensamma EES-kommittén är ett organ som inrättats genom ett avtal, nämligen EES-avtalet.

Den akt som ska antas av Gemensamma EES-kommittén är en akt med rättslig verkan.

Den planerade akten varken kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram.

Den förfarandemässiga rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är därför artikel 218.9 i EUF-fördraget, och med beaktande av artikel 1.2 i rådets förordning (EG) nr 2894/94 om formerna för genomförandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, där det fastställs att ”Kommissionen skall besluta om gemenskapens ståndpunkt vid sådana beslut i Gemensamma EES-kommittén som endast utsträcker rättsakter i gemenskapslagstiftningen till att även gälla EES, eventuellt efter nödvändiga tekniska anpassningar.”

4.2. Materiell rättslig grund

4.2.1. Principer

Den materiella rättsliga grunden för ett beslut enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget och artikel 1.2 i rådets förordning nr 2894/94 är främst beroende av syftet med och innehållet i den planerade akt avseende vilken en ståndpunkt intas på unionens vägnar om formerna för genomförandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Om den planerade akten har två syften eller två beståndsdelar av vilka det ena syftet eller den ena beståndsdelen kan identifieras som det eller den huvudsakliga, medan det eller den andra endast är av underordnad betydelse, måste det beslut som antas enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget ha en enda materiell rättslig grund, nämligen den som krävs med hänsyn till det huvudsakliga eller avgörande syftet eller den huvudsakliga eller avgörande beståndsdelen.

4.2.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Det huvudsakliga syftet med och innehållet i den planerade akten rör den gemensamma handelspolitiken.

Den materiella rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är därför artikel 207.4 i EUF-fördraget.

4.3. Slutsats

Den rättsliga grunden för det föreslagna beslutet bör vara artikel 207.4 första stycket, jämförd med artikel 218.9 i EUF-fördraget och artikel 1.2 i rådets förordning 2894/94.

5. BUDGETKONSEKVENSER

De föreslagna ändringarna avseende ändringen av avtalet om säkerhetsrelaterade tullåtgärder grundar sig på principen att Norge kommer att ansluta sig till ICS2-programmet från och med införandet av dess första version den 15 mars 2021. Ytterligare versioner kommer att införas under 2023 och 2024.

Detta får budgetkonsekvenser för Norge. Kostnadsfördelningen anges i artikel 17 i bilaga I och har vidare meddelats Norge via ett icke-officiellt dokument.

[2] Domstolens dom av den 7 oktober 2014, Tyskland/rådet, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punkterna 61–64.

Norge kommer att bidra till varje version av ICS2 och därmed betala en fast avgift för Europeiska kommissionens utvecklingskostnader. Dessa kostnader uppgår till 520 000 EUR för version 1, 2 550 000 EUR för version 2 och 550 000 EUR för version 3, och bygger på en fördelningsnyckel på 4 %.

Norge kommer också att bidra till Europeiska kommissionens driftskostnader för att täcka de årliga kostnaderna för överensstämmelsetestning, underhåll av infrastrukturen (hårdvara, programvara, värdtjänster, licenser osv.), av de centrala ICS2-komponenterna och av tillhörande tillämpningar och tjänster som krävs för deras drift och sammankoppling (kvalitetssäkring, helpdesk och it-tjänster). Dessa driftskostnader baseras på fördelningsnyckeln på 4 % men är inte en fast årlig sats. Taket för driftskostnaderna är satt till 450 000 EUR per år.

6. OFFENTLIGGÖRANDE AV DEN PLANERADE AKTEN

Eftersom Gemensamma EES-kommittén kommer att ändra protokoll 10 till EES-avtalet om förenkling av kontroller och formaliteter vid godsbefordran och om säkerhetsrelaterade tullåtgärder bör det offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning* efter antagandet.

2021/0001 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i Gemensamma EES-kommittén, inrättad genom avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, vad gäller ändringen av kapitel IIa och bilagorna I och II till protokoll 10 till EES-avtalet om förenkling av kontroller och formaliteter vid godsbefordran

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 207.4 jämförd med artikel 218.9,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) Protokoll 10 till EES-avtalet om förenkling av kontroller och formaliteter vid godsbefordran och om säkerhetsrelaterade tullåtgärder (nedan kallat *protokollet*) ändrades genom beslut av Gemensamma EES-kommittén[3] och trädde i kraft den 1 juli 2009.

(2) Enligt artikel 98 i avtalet får Gemensamma EES-kommittén genom beslut anta ändringar av kapitel IIa och bilagorna till protokoll 10 under sitt nästa möte eller genom skriftväxling.

(3) Genom tillämpning av artikel 9h.3 i protokollet är ändringarna av kapitel IIa och bilagorna I och II till protokoll 10 nödvändiga för att ta hänsyn till utvecklingen av unionslagstiftningen i frågor som omfattas av detta kapitel och bilagorna I och II. I enlighet med artikel 9h.3 ska, om beslutet inte kan antas på ett sådant sätt att samtidig tillämpning är möjlig, de planerade ändringarna i det förslag till beslut som har lagts fram för de avtalsslutande parternas godkännande tillämpas från och med den 15 mars 2021, med iakttagande av de avtalsslutande parternas interna förfaranden. Valet av datum sammanfaller med införandet av den första versionen av importkontrollsystemet 2, som Norge kommer att delta i.

(4) Det är lämpligt att fastställa den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i Gemensamma EES-kommittén, eftersom ändringen kommer att vara bindande för unionen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar vid Gemensamma EES-kommitténs nästa möte eller genom skriftväxling ska grundas på det utkast till akt av Gemensamma EES-kommittén som åtföljer detta beslut.

[3] Beslut 76/2009, EUT L 232, 3.9.2009, s. 40.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till kommissionen.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande